

Tisková zpráva

Tristní účet vlády: Pro ohrožené děti neudělala za čtyři roky nic

Praha, 21. 8. 2017

Vláda dnes promarnila poslední příležitost zlepšit situaci ohrožených dětí v České republice. Přes kritiku mezinárodních institucí, apel odborníků na neurobiologický vývoj dětí a alarmující zprávy z terénu potřebné legislativní návrhy zamítla. Jejich vypracování přitom v listopadu 2016 sama uložila Ministerstvu práce a sociálních věcí.

Pět ministerstev včetně MPSV hlasovalo pro, dvě ministerstva byla proti (MF a MZ) a 5 ministerstev se zdrželo. Klíčové ministerstvo školství se jednání neúčastnilo.

„Účet za čtyři roky vládnutí tak pro tuto vládu **zůstává tristní**,“ komentuje hlasování Zdeněk Soudný, ředitel největší české organizace doprovázející pěstouny **Dobrá rodina**. Organizace stojí spolu s předsedkyní vládního Výboru pro práva dítěte Klárou Laurenčíkovou a autorkami dokumentu V nejlepší zájmu dítěte i za otevřenou iniciativou **Dobrý start** usilující o přijetí potřebných legislativních změn.

Za čtyři roky vlády Bohuslava Sobotky bylo do ústavu umístěno na **8 tisíc jen těch nejmenších dětí**. „8 tisíc dětí, které neznamenají jen statistickou položku, ale představují **8 tisíc příběhů konkrétních malých dětí**, které se najednou ocitly **bez mámy a táty**,“ upozorňuje Soudný. „Stát, který měl tyto děti chránit, bohužel **v 8 tisících případech selhal**,“ dodává.

Unikátní příležitost, ale nulový posun

„Když prezident Sobotkovu vládu v lednu 2014 jmenoval, vyrůstalo v ústavech 9,5 tisíce dětí. Jejich počet se takřka nezměnil – **v ústavech je dnes okolo 9 tisíc dětí**,“ shrnuje Soudný.

Vláda bohužel **promarnila i unikátní příležitost** – všechny klíčová ministerstva (MPSV, MZ a MŠMT) totiž vedli ministři ČSSD. „Snahu ale projevila jen ministryně Marksová. Po celé volební období se aktivně zasazovala o to, aby se ministerstva konečně shodla na klíčových legislativních úpravách. Bohužel, kvůli **nečinnosti ministerstev zdravotnictví a školství** se pro ohrožené děti neudělalo zhora nic,“ komentuje Soudný.

Celé volební období se místo změn ve prospěch dětí hlasovalo o návrzích, které stávající systém ještě více komplikovaly. Připomeňme například návrh, aby o umístění dětí do konkrétních ústavních zařízení místo nezávislého soudu rozhodovaly diagnostické ústavy nebo návrh prakticky likvidující odborné doprovázející organizace, které pomáhají pěstounům porozumět specifickým ohrožených a mnohdy vážně traumatizovaných dětí. Návrhy naštěstí přijaty nebyly, kromě nesystémového navýšení odměny pěstounů se ale současně neobjevila žádná legislativní úprava posunující celý systém dopředu.

Potvrzení sovětského systému v den výročí okupace

„**Smutnou ironií** je, že vláda návrhy zamítla **v den výročí sovětské okupace**,“ říká Soudný. „Právě **po sovětském vzoru** totiž Československo v 50. letech zřídilo **systém zavírání dětí za zdi ústavů**, který se dosud změnit nepovedlo,“ upozorňuje.

V roce 1949 **zrušil** tehdejší komunistický režim smluvní i soudně upravenou pěstounskou péči a v roce 1951 zrušilo Československo i Ministerstvo sociální péče a **agendu péče o ohrožené děti rozdělilo** mezi Ministerstvo školství, věd a umění a Ministerstvo zdravotnictví.

„Zákon z roku 1952 pak nastoupený směr shrnul naprosto otevřeně: *Je-li třeba dítě svěřit do péče nahrazující péči rodičů, bude umístěno zásadně do péče kolektivní*,“ cituje zákon č. 69/1952 Sb. ředitel Dobré rodiny Zdeněk Soudný.

Pěstounská péče byla v následujících dvou desetiletích ve velmi omezených mantinelech obnovena, **základní rysy sovětského systému** péče ale v České republice **přetrvávají dodnes**.

Zůstáváme smutnou evropskou výjimkou

„V ústavní péči stále vyrůstá **velmi vysoký počet dětí**, za zdi ústavů jsou umístovány i ta **nejmenší miminka**, chybí síť **preventivních a podpůrných služeb** a o agendu se stále dělí **tři ministerstva**, což efektivní a rychlou pomoc dětem v krizi naprosto znemožňuje,“ shrnuje alarmující problémy Zdeněk Soudný.

Roztříštěný systém jako Česká republika už mají v Evropské unii jen Bulharsko, Rumunsko a Lotyšsko a jen tři unijní země „předstihly“ Českou republikou v počtu **dětí do 3 let umístěných do ústavní péče**.

„Právě u nejmenších dětí je přitom **chybějící individuální péče z hlediska jejich neurobiologického vývoje doslova fatální**,“ upozorňuje režisérka Linda Kallistová Jablonská, která o umístování dětí do náhradní péče natočila filmový dokument [V nejlepším zájmu dítěte](#). Praxe kojeneckých ústavů jako **dominantní instituce pečující o odložené děti** se jí dotkla natolik, že po uvedení dokumentu spoluzaložila iniciativu Dobrý start.

„V západních zemích malé děti do ústavů neumisťují už desítky let naprosto přirozeně, v postkomunistických zemích na to potřebovali zákon, který stanovil **věkovou hranici, pod níž dítě nesmí být do ústavu umístěno**,“ říká Jablonská. „Například **na Slovensku** tato hranice platí **už 11 let**. U nás ale novorozenci **a batolata v ústavech nikoho netrápí**.“

Kontakty pro novináře

Klára Laurenčíková, předsedkyně vládního Výboru pro práva dítěte

klara.laurencikova@mpsv.cz

Julie Kochová, Dobrá rodina

julie.kochova@dobrarodina.cz

Linda Kallistová Jablonská, V nejlepší zájmu dítěte

linda.jablon@seznam.cz

Podporovatelé iniciativy Dobrý start

Asociace Dítě a Rodina
Síť pro rodinu
Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové
SOS dětské vesničky

Amalthea
Rozum a Cit
Vteřina poté
Nadační fond J&T
Centrum pro dítě a rodinu Valika
Děti patří domů
Barevný svět dětí
Centrum Sámovka
Centrum pro rodinu a sociální péči Brno
ASTOS

Slezská diakonie
Adam Gebrian | architekt
Albert Černý | zpěvák
Andrea Verešová | modelka
Anita Krausová | herečka
Anna Geislerová | herečka
Bára Basiková, zpěvačka
Bára Poláková a Pavel Liška |
herečka a zpěvačka, herec
Barbora Fabiánová | produkční
Berenika Kohoutová | herečka
Dita Pecháčková | autorka kuchařek
Ester Geislerová | produkční
Halka Třešňáková | herečka
Helena Třeštková | režisérka
Gabriela Filippi | herečka
Irena Hejdová | scenáristka
Ivan Trojan | herec
Ivana Jirešová | herečka
Jakub Polanka | módní návrhář
Jakub Žáček | herec
Jana Bernášková | herečka
Jana Plodková | herečka
Jiří Havelka | herec a režisér
Jiří Vyorálek | herec
Jitka Schneiderová | herečka
Kamila Špráchalová | herečka
Kateřina Sokolová | modelka
David Vávra | herec a architekt
Vojtěch Bernatský | moderátor
Nad'a Konvalinková | herečka
Petr a Gabriela Koukalovi | sportovci
Jiří Macháček | herec
Veronika Arichteva | herečka
Nikol Štíbrová | herečka
Martina Pártlová | zpěvačka

Latus pro rodinu
Centrum J. J. Pestalozziho
Cestou necestou
STŘED
Centrum pro rodinu Náruč
Salinger
Prevent 99
ÚSMĚV
RC Routa
DaR – Centrum pro dítě a rodinu
Návrat (SK)

Klára Vytisková | zpěvačka
Lenka Krobotová | herečka
Linda Bartošová | novinářka
Linda Jablonská | režisérka
Markéta Stehlíková | herečka
Martha Issová | herečka
Michaela Maurerová | herečka
Michal Dvořák | hudebník
Milan Cais | výtvarník a hudebník
Monika Drápalová | módní
návrhářka
Pavel Pařko | chirurg
Petra Nesvačilová | herečka,
režisérka
Petra Soukupová | spisovatelka
Renata Langmannová | modelka
Robert Vano | fotograf
Roman Šebrle | moderátor,
olympijský vítěz v desetboji
Rut Kolínská | zakladatelka hnutí
mateřských center Síť pro rodinu
soubor Dejvického divadla
Tomáš a Tamara Klusovi | zpěvák a
zpěvačka
Tomina Jeřábek | herec
Václav Neužil | herec
Vlastina Svátková | herečka